

Asiantuntijakuultavaksi ja kirjallinen asiantuntijalausunto / Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ajokorttilain muuttamisesta

Hallituksen esityksen tavoite, edistää erityisesti nuorten liikenneturvallisuutta, on hyvä ja kannatettava. Ehdotetut toimenpiteet ovat lähtökohtaisesti perusteltuja ja niillä voidaan odottaa olevan myönteisiä vaikutuksia liikenneturvallisuuteen. Säädösmuutos sisältää yhtäaikaaisesti kolme muutosta, jotka kohdistuvat 17-vuotiaana B-luokan ajokorttiluvan saamiseen sekä ajo-oikeuteen. Nämä muutokset ovat ajo-oikeuden poikkeuslupan saamisen ehtojen tiukennukset, yöaikainen ajokielto sekä ajoneuvon takaosassa käytettävä nuoren kuljettajan tunnus.

Samaan aikaan kun poikkeuslupamenettely ja yöaikainen ajokielto voidaan nähdä turvallisuuteen myönteisesti vaikuttavina asioina, niillä on myös kääntöpuolensa. Keskeisinä haasteina ovat muutoksen kaksi kohtaa, ajo-oikeuden 17-vuotiaana saamisen poikkeuslupamenettelyä tiukentava muutos sekä yöaikaisen ajokiellon ehdottomuus niissä tilanteissa, jotka liittyvät eri alojen ammattiin opiskelevan nuoren työssäkäyntiin.

Opetushallitus pitää ensiarvoisen tärkeänä, että nuorten opiskeluun tai työhön liittyvä liikkuminen ei hankaloituisi säädösmuutoksen johdosta. Samoin on tärkeää, että säädösmuutos ei johtaisi nuorten liikkumisen siirtymiseen turvattomampiin vaihtoehtoihin, kuten rakenteeltaan heikompien mopoautojen käyttöön.

Opetushallitus näkee hyvänä sen, ettei ajokorttilain 5 §:n 6 mom mukaiseen tekstiin tehdä muutoksia. Tuon kohdan mukaisesti ammatillisessa kuljettajakoulutuksessa, johon sisältyy kuorma- tai linja-auton ajo-oikeuden suorittaminen, opiskelevien ajo-oikeuden saaminen 17-vuotiaana säilyy siten, ettei sen opiskelun aikana tarvita jatkossakaan erillistä poikkeuslupaa B luokan ajo-oikeuden hankkimiseen. Kuljettajien koulutuksen aikana suoritetaan myös raskaan kaluston ajo-oikeus ja näin saadaan kuljettajien osaamisen keskeiset sisällöt ajoittumaan oppimisen ja tutkinnon suorittamisen kannalta paremmin koko koulutuksen ajalle.

Hallituksen esitys sisältää tiukennuksia poikkeuslupan saamisen ehtoihin. Jo esityksen vaikutusten arvioinnissa on todettu, että poikkeuslupan myöntämisperusteiden tiukentaminen voisi vaikuttaa 17-vuotiaiden mahdollisuuteen liikkua itsenäisesti ja sitä kautta muutos heikentäisi myös nuorten ammatinvalinnan ja työllistymisen mahdollisuuksia. Jatkossa todennäköisesti nykyistä harvempi nuori täyttäisi tiukentuvat poikkeuslupan ehdot ja myönnettyjen poikkeuslupien määrä vähenisi.

Samaan aikaan joukkoliikenteen palvelut ovat heikentyneet vaikeuttaen merkittävästi nuorten liikkumista opintoihin, työhön ja harrastuksiin. Traficomien vuonna 2024 päivittämässä tilannekuvassa "Liikenteen palvelujen muutostrendit" todetaan mm. että

Timo Repo

Yli-insinööri

Opetushallitus

13.3.2026

OPH-1351-2026

linja-autojen säännöllisen reittiliikenteen elinmahdollisuudet, erityisesti suurten kaupunkiseutujen ulkopuolella, ilman taloudellista tukea ja pelkkien lipputulojen varassa, ovat heikot. Joukkoliikenteen käytön suurimmaksi esteeksi, erityisesti maaseudulla ja kaupunkien kehysalueilla, nähdään heikot yhteydet ja huonot liityntäyhteydet sekä kaikilla alueilla aikataulujen sopimattomuus.

Opetushallitus näkee tärkeänä, että tehtyjen säädösmuutosten vaikutuksia arvioidaan jatkossa, etenkin nuorten koulun- ja työssäkäynnin näkökulmasta.